

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 11 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Ağustos - 2018 5TL.

ÇAĞIN ACEMİSİYİZ

Yeni dönemler yeni devirler hep sancılı olmuştur. Yirmi birinci yüzyıl insanlık için adı henüz konulmamış yeni bir dönemin eşiği sayılır. İçinden geçtiğimiz çağı anlamlandırmak oldukça zor. Kelimeler ve kavramlar özne olarak “bizden” bahsetmiyorsa o kelimelerin sözlükte anlamı olduğunu düşünmüyoruz. Böylesine tuhaf bir yaklaşım ile çağımızı biçimlendirmek ve ondan “bize” karşı daha nitelikli gelecek sunmasını ümit etmek garip değil mi? Kültürü, insanı; kimlik ve kişiliğinden uzaklaştırdıkça daha problemlili hale geliyor. Bırakın kültürü din bile günümüz insanı için bir imaj ötesi anlam ve değer taşıyor. Tevazu bu çağda anlamı yitirmiş tek davranış ve kelime değil. Birçok kelimeyi hayatımızdan hatta dünyamızdan dolayısıyla zihnimizden attık. Büyük yazarlık büyük puntolarla manşet olmaktan geçiyor. Fiyatlarla değerler arasında kurduğumuz ilişki bizi insanlıktan başka noktaya sürüklüyor. Çerçevesi böyle belirlenmiş dünyada yaşıyor olmak bize ait bir kusur değil. Bu dayatmalara direnen bir dergi olduk. Toplumun az da olsa değer bulduğu ve değerli kıldığı kavramların içini boşaltan dergilerden olmamaya özen gösterdik. Bu nedenle bize mesafeli olanlar bizim niteliklerimizin anlaşılmasına farkında olmadan katkı sundular. Zira onlar bizde yazamayacak kadar “büyük ustalar.” Onların “usta erdemlerinden” yara almak istemedik.

Lakin yerimizin hâlâ acemisiyiz.

Acemî Kalemler

ELİF ŞAFAK “HAVVA’NIN ÜÇ KIZI” SİNEMALARDA TEKNİK SORUNLAR

M. Kutay KUZAY

Açıkça itiraf etmeliyim ki Acemî Kalemler dergisinin bir önceki sayısında yayınlanan “Elif Şafak Havva’nın Üç Kızı 2015’de Sinemalarda” başlıklı yazım beklenenin üzerinde bir tepki aldı. Doğrusu Acemî Kalemler’in bu kadar edebiyat kamuoyuna dönük bir dergi olduğunu düşünmemiştim. Elbette Elif Şafak gibi hem İngilizce, hem Türkçe yazar dünya çapında yazar olmasının da yazımın alaka görmesinde önemli bir payı var. Bu çalışma bana, doğru ilgilere kurulduğu vakit doğru tepkiler elde edilebileceğine ilişkin açık bir fikir verdi. Öncelikle bunu kendime ve siz okurlarıma itiraf etmeliyim.

Aynı kitap üzerine bu ikinci yazımda ise daha çok romanda yer alan teknik sorunlar üzerinde duracağımı ifade etmiştim. “Havva’nın Üç Kızı”na ilişkin teknik sorunlara geçmeden önce ülkemizdeki “yazar” kavramı üzerine genel bir algıyı belirtmekte fayda görüyorum. Ne yazık ki bu ülkede “yazar” topluma birlikte yaşama yeteneğini kaybetmiş insanlara verilen genel bir sıfat olarak görülüyor. Toplumdan uzaklaştığınız oranda ciddi “yazar”, “aydın” olabiliyorsunuz zannı genel kanaat. “Düşünmek mutlak surette aykırı olmayı veya uyumsuzluk göstermeyi gerekli mi kılar?” bu sorunun öncelikle sorulması gerekiyor. Ötekileştirmeden ve dışlamadan da iyi ve çarpıcı düşünceler geliştirilemez mi? İyi bir yazar olmak için bu algının pekiştirilmesi gerektiğine inanabilir. Buna söyleyecek bir şeyim olamaz. Lakin iyi bir roman yazarı olmak elbette doğru bir hayatı tutarlı kurgulamakla ancak mümkündür. Buradaki doğru ve tutarlı kavramlarının romancı açısından önemi zaman kavramı açısından onun olaylar ve mekânlar bağlamında doğru yönetilmesini de kapsar. Fantastik edebiyat örneklerinin dışında bunun aksini söyleyecek biri çıkarsa onu da dinlemeye gönüllüüz.

Gelelim “Havva’nın Üç Kızı”nın teknik sorunlarına: Roman ergenlik döneminde kızı olan “...otuz beş yaşının doruğundayken, durmuş oturmuş saygın bir hatun addedilen” (sf:13) Peri’nin bir davete katılmak üzere akşamüzeri İstanbul trafiğinde yol almasıyla başlıyor. Bu durumu yazar romanda “Bu Hikâye, kurşun gibi ağır ve fazlasıyla sakın bir akşamüstü başladı.” (sf:11) diye belirtiyor. Kitabın yazılış gayesi ise üst tarafta alıntı yaptığım giriş bölümünde “potansiyel” kelimesine gönderme yapılarak şöyle aktarılıyor: “Bir zamanlar, Müslüman coğrafyanın en Batılılaşmış, demokrat ve laik ülke modeli olacağı zannedilen Türkiye” diyerek yazar yaşadığı ülkeye ilişkin zihninde fotoğraf oluşturmaya okuru zorluyor. Romancı konuya giriş bölümlerinde kahramandan söz açarken: “Peri’nin hikâyesi biraz da Türkiye’nin hikâyesiydi.” diye açıkça vurguluyor. Yani yazar okura aslında bu anlattığım Peri’nin hikâyesi değil Türkiye’nin hikâyesi diyor. Eser her şeyden önce bu yargıya yönelik kaleme alınmış hissi yaratıyor ki okur vicdanı bu tutuma sessiz kalmaz. Zira yapay ve önyargıların oluşturduğu hayatla gerçeklik kurgulama kabiliyeti “büyük yazarların” düşmemesi gereken bir tuzaktır. Elif Şafak bu romanda tam da bu tuzağa düşüyor. Ve roman boyunca önyargı onu bu yapaylıktan ötürü zaman konusunda hataya zorluyor. Şöyle ki romancı bu yargısını beslediğini sandığı zaman aralığını dikkate almak istemesinden dolayı hatalara istem dışı kapı aralıyor.→

Bu Sayıda :

M. Kutay KUZAY - Mustafa YILMAZ

Hatice BARAN - Selim TUNÇBİLEK

Burhan KALE - Selçuk ŞAMİL

Melike ÇELİK - Fatma DAĞLI -

Hızır İrfan ÖNDER - Emine ÇOBAN

Kurtuluş ÇELEBİ - Z. Meral KONŞUK İVECAN

← Romancıya göre romanın konusu yukarıdaki görüşlerin haklılığını ortaya koyabilmek adına mutlak surette 2000 ile 2016 yılları Türkiye'sini aktarıyor duygusu vermeli. Zira yazara göre "Bir zamanlar, Müslüman coğrafyanın en Batılılaşmış, demokrat ve laik ülke modeli olacağı zannedilen Türkiye" bu yoldan çıkmaktadır. Bunu dünyaya haykırmak gerekir. Romancı bu yaklaşımı öyle bir keskinleştiriyor ki her bölüm başında olayın yaşandığı şehir adına ve tarihe yer veriliyor: "İstanbul, 2016", Oxford, 2000" gibi.

Roman aslında akşam bir davete katılmak için yola çıkan peri ve kızının yolculuğuyla başlıyor, teröristlerin o daveti basması ve perinin üniversite hocası Azur'la telefon konuşmasıyla bitiyor. Yani zaman dilimi olarak romanın zamanı saat 18 ile gece yarısı arası bir zaman dilimini anlatı zamanı olarak görebiliriz. Kahramanların hatırlayış ve hayatlarıyla roman genişlemektedir. Bu genişlemenin en önemli ve dikkate değer yanı "otuz beş yaşının doruğundaki" Peri'nin doğmadan önceki olayları hatırlıyor olmasıdır. Zira 2016 yılında "otuz beş yaşının doruğundaki" peri 1981 yılında doğmuş oluyor. Lakin Peri Seksen ihtilalinde abisi Umut'un tutuklanmasını ve evlerindeki aramayı bütün ayrıntılarıyla hatırlıyor. Hatta babasıyla annesi arasındaki "suçlu taraf" tartışmalarına katılabilecek derecede idrak sahibi bir çocuk. Bu kısım yazarın, "büyük" eleştirmenlerin gözünden kaçsa bile okur gözüne takılıyor. Hakim anlatıcı tezi de geçerli değil.

Yazarın veya anlatıcının zaman kullanım hataları romanda sadece bunlarla sınırlı değil. Eserde "Bahçe" başlıklı (İstanbul, 1980'ler) bölümde yazar: *"o öğleden sonra saatler* (saatin çoğuluna lütfen dikkat buyurun) *boyu çocuklar çamurdan kaleler yaptılar; reçel sürülmüş kibrit kutularıyla sinek yakaladılar; Çekirdeklerini kurutup (lütfen çekirdeğin kuruma süresini dikkate alınız) karpuz kemirdiler; çam iğnelerinden çelenk yaptılar; ya pek şişman ya da pek hamile sarman kediye kovaladılar. Derken yapacak şey kalmadı, sıkılmaya başladılar... Hâlbuki halıların yalnızca üçte biri yıkanmıştı daha. Tüm çocuklar daha sonra yine gelmek üzere teker teker evlerine gittiler. Peri hariç. Burası onun bahçesi, onun yuvasıydı ne de olsa. Kaldı bahçede, halı yıkayanların arasında.*

Güzel bir gündü, hava güneşli ve ılıktı. Kadınlar dedikodu yapıp gülüşüyor, türküler söylüyorlardı. Birisi açık saçık bir şaka yaptı. Peri konuyu tam anlamasa da (Seksenler denildiğine göre en fazla 6 veya 7 yaşlarında Peri) annesinin yüzünün asılmasından muzır bir şey olduğunu çıkarmıştı.

Nihayet kadınlar öğle yemeğini bahçede yemeye karar verdiler." Burada artık unutulmuş öğle yemeğidir. Ya da saatler boyunca yapılan çoğul şeylerden sonra gece yarısı olmalı dışarı. Yazarın zaman kavramı hayatla örtüşmüyor. Umberto Eco "ben romanımda sokak konuşmasından söz etmişsem o sokakta o konuşmanın süre olarak gerçekleşip gerçekleşmediğini dahi uygulamayla denerim." sözünü hatırlamalı.

Anlatıcı zamanı unutmakla kalmıyor konuları ve konuşmaları da yer yer unutuyor. Romanda "Akvaryum" başlıklı 78. sayfada hırsız kovalamacasından ötürü davete geç kalan Peri ve kızını merak eden Eşi Adnan'la aralarında şöyle bir diyalog geçer:

"Nerede kaldınız? Elli kere aradım seni! Üstüne ne oldu?" "Telefonu kaybettim, arayamadım" dedi Peri elinden geldiğince sakın bir sesle. "Sonra konuşsak olur mu?" "Neden geç kaldık biliyor musun baba?" diyerek araya girdi Deniz. "Annem sokaklarda hırsız kovalamaya kalktı da ondan!" (anne kız ve baba bu diyalogda yan yanalar)

Bu diyalog hiç olmamış gibi 99. Sayfada eşinden ayrılarak üzerini düzenlemeye lavaboya giden Peri dönüşte aynı konu üzerine kaygılanan kızına sorar: "Ne anlattın babana?" Deniz'in gözlerinde anlık bir sempati parıltısı yandı söndü. Ufacık, geçici bir ışık. "Hiçbir şey." Demek ki 11 sayfa önce olup biteni anlatıcıdan gizli söylemiş olmalı. Bu mudur büyük yazar olmak? Hâkim bakış açısı anlatıcısı tezi de çöküyor.

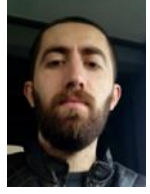
Yine romanda "Çember" başlıklı bölümde Oxford'da dinler üzerine üniversite hocalarının tartıştığı bölümün 255. Sayfasında görüşler aktarılırken romancı bize şunları aktarır:

"Avi dedi ki, insanlığı üçüncü dünya savaşına sürmeye yetecek kadar nefret ve husumet vardı şu an dünyada. (bu husumetin tek sebebi de onlara göre Müslümanlar bunu söylemeyi unutmuş anlatıcı. Yoksa şuuraltından mı konuşuyor?) Tarihin hayaleti dolanıyor aramızda. Yahudi soykırımından ve ikiz kulelerin yıkılmasında görüldüğü gibi, (o yılların en yakın soykırımı Sirebrenitza hiç hatırlanmıyor. Namuslu bir batılı aydın eminim en azından onu da hatırlardı.) insanoğlu akla hayale sığmayan kötülükler yapmaya kabildi. Dinler arasında gerçek bir diyalog yeşermeliydi.

Son cümle net biçimde ortaya konuluyor ki sipariş üzerine kalem oynatan yazarlar şimdilik BÜYÜK olsalar da zaman son sözünü henüz söylememiş oluyor. Tebrikler Elif Şafak bir siparişte bizden kabul ederseniz görüşmeye hazırız. Bedeli siz tayin edebilirsiniz vesselam.

DENEMEK ÜZERİNE BİR DENEME

Mustafa YILMAZ

"İnanmayan adam yazamaz. Bu yazıya inanmıyorum" (Nokta, 2008)

Vazgeçmeyenler dener. Ve şüphesiz, akışına bırakmak ve döngüye direnmemek üzerine kurulan öğretiler dâhil, vazgeçmenin mutlak yüceltildiği hiçbir öğreti yok. Fakat neyi ne için denediğimize şüpheli bir bakış atmakta mahsur olmasa gerek.

Bu konuda zihinde patlayan yaygın imajlardan birisinden başlayalım. Meşhur hikâyeye göre Thomas Edison, ideal ampul telini bulmak için bin deneme yapmış, hiç yılmamış ve nihayet başarıya ulaşmıştır. Yüzlerce kere duymuşuzdur. Ama bu umut ve sabır telkin eden anlatıya daha derinden bakarsak işler değişir. Mutlu bir masalın yetişkinler için yeniden yazılmış gerçekçi bir versiyonuna başlamak gibi düşünebiliriz. Detaylı referanslara ve açıklamalara gitmeden kısaca anlatmak gerekirse; Edison ampulü icat etmemiştir aslında. Sadece elektrikli ampulün ticari olarak sunulabilir ve üretimi kolay bir şeklini ortaya koymuş ve bunun patentini alarak hatırı sayılır bir servet elde etmiştir.

Şüphesiz, önemli bir figürden bahsediyoruz. Kafada ne canlandırdığı, nasıl görüldüğüyse kişinin dünyaya hangi açıdan baktığıyla doğrudan alakalı. Yükselmek (nereye), başarmak (neyi), en iyi olmak (acaba) motivasyonuna sahipsek idol olarak görmememiz için hiçbir neden yok. Edison, bir konu üzerinde yoğunlaşmış, bıkmadan denemiş ve kazanmıştır. O olmasa dünya pek bir şey kaybetmezdi, verimli bir filaman bulmak atla deve değildi ama o dünyadan epeyce menfaat sağladı. Patent hakkı sona erene kadar yanan her ampül dolar oldu. Ampule de ampulün ticari biçimini ortaya koyan insana da "İnsan yemenin nesi yanlış?" benzeri bir soru yöneltebiliriz tam da bu noktada.

Bizim kültürümüzde ise denemekten

bahsederken bir şey, tam da bu -Edisonesk diyelim- bakışın karşısında dikilen bir şey geliyor akla. Hat sanatı. Elbette, her şeyi, kendisine yöneltilen mızrakları bile, anti-kapitalizmi dahi bir şekilde körelten -hatta bir şekilde bir satıp piyasa malı haline getirebilen- yüzüstü bir dünya düzeninde hat bile düşmüş bir melek ve eprimiş bir gelinlik halinde karşımızda duruyor. Ama geçmişi, kökleri yok etmek neyse ki hâlâ mümkün değil ve biz bu köklerden tutunarak eski parlak imajlar ve söylemlere dokunabiliyoruz hâlâ. Öyle yapacağız şimdi de.

Meşk edenler, kendilerine gösterilen yolda bıkmadan usanmadan aynı harfi, aynı lafzı kâğıda geçirirler. Belki dünya açısından, dünyadaki milyarlarca insan açısından, birbirine çok benzeyen bu yüzlerce vav arasında hangisinin güzel olduğunun hiçbir elle tutulur anlamı yoktur. Ancak bu bitmeyen tekrarlar ve talim süreci harfleri kemale yaklaştırırken, asıl olarak kesik uçlu kalemi tutanı yola sokmakta ve onu çapaklarından kurtarmaktadır. Faydanın tartıldığı terazi de fayda algısı da günümüz hâkim zihin yapısından çok uzaktadır. Bu bakımdan, lamba teli ve elif, şeklen birbirlerine benzeseler de anlam bakımından korkunç bir uçurumla ayrılırlar. Bu büyük ayırım da bize, zaman ve ruhumuz arasında gittikçe büyüyen bir çatlak olarak yansıyor.

Tekrar günümüze, borsa endekslerinin, sosyal sorumlulukların, gençlik kollarının, saadet zincirlerinin, Dale Carnegie'lerin, halisünojen başarı hikâyelerinin, çiğnenen insanların dünyasına dönüyoruz. Ve bu bıktırıcı gürültü içinde, hâlâ denemeye değer kalabilen şeyleri bulmak için az-verimli bir çaba içine girmekten başka yolumuzun olmadığını görüyoruz. Denemek sonra.

HASAN ÖZTÜRK'ÜN "GÜNDEM EDEBİYAT" ADLI ESERİNDE EDEBİYATA PANORAMİK BİR BAKIŞ

Hatice BARAN*

2017'nin Ekim ayında (Önce Kitap Yay.) yayımlanan "Gündem Edebiyat" adlı eser Hasan Öztürk'ün edebiyat incelemesi adına yaptığı ilk çalışma değildir. Lisans eğitimini Edebiyat üzerine yapan Öztürk, edebiyata olan duyarlılığını diğer eserlerde gösterdiği gibi bu eserinde de açıkça ortaya koyar. Eserinde edebiyatı, edebiyat eserlerini ve yazarları dört bölümden oluşmak üzere irdeleyen Öztürk, hem Türk hem de dünya edebiyatından birçok eser ve yazarı ele alır. Birinci bölüme "Çerçeve" adını veren yazar, bölümü kendi içinde deneme şeklini andıran metinlerden oluşturur. Bu metinleri özetlersek; edebiyatın kötülük kavramını çürütme eğiliminde olduğunu dile getirir. "Kötülüğün mümkünlüğü, iyiliğin koşuludur. Kötülüğün güçle bastırılması ya da yok edilmesi büyük bir kötülük olacak ise gerçekten, sanat bir umut olabilir bizim için." Öztürk "Kardan Adam" adlı öyküsünü başlatırken Tarık Buğra'nın; "Öyle bir insan yaratmak istiyor ki; bu insan bütün insanlığın küçülüşlerine, iğrençliklerine teselli olsun" dizeleriyle dünyanın kötülüğü karşısında direnen edebiyatı gözler önüne serer ve duyarlılığa davet etmek adına bu sözleriyle devam eder: "Kerem Misali" her birimiz, "Ben yanmasam/sen yanmasan/biz yanmasak/ nasıl/ çıkar/ karanlıklar/ aydınlığa..." sormalı değil mi kendine insan?" (s.10-15) Çevre ve edebiyat ilişkisine değinen yazar, sosyal bilimcilerin edebi eserleri lüks bir meta olarak görmesinden hayıflanır. Edebiyatın toplum adına yararlı işlevlerinin varlığı yadsınamaz bir gerçek bunun bilinmesi açısından Öztürk, çevre/kültür alanında birçok eseri özetler(Beş Şehir, Son Kuşlar, Mürdüm Erikleri, Faust 'un Mürekkep Lekeleri ...) "1270'de Yirmisekiz Çelebi Mehmet'in *Sefaretname* kitabı da şehir/çevre kültürünün o zamanlarda gözümüzü kamaştırmasının işareti değil midir?" diyerek tarihi gerçekliklerle destekler görüşünü (s.17). Zaten edebiyat tabiatındaki var olan doğal güzelliği, kültürü ve toplumu birer esin kaynağı olarak gören dipsiz bir kuyu değil midir? 1860'larda Şinasi öncülüğünde gelişen gazete-edebiyat münasebetine ve iktidar karşısındaki güçlü duruşuna değinerek günümüzde gazetelerin edebiyata olan bakış açısındaki değişime ve gazetelerin tüketim malzemesi haline gelmesine güçlü bir eleştiri sunan Öztürk; "Gazetelerin, yazarlarıyla 'duruş/kimlik'

kazandığı günler vardı. Edebi dilin özeniyle yazdıklarıyla okuma zevkimizi arttıran az sayıdaki köşe yazarı umut kaynağımızdır" der.(s.22). Teknolojik araçların çoğalması, (televizyon, telefon, bilgisayar...) gibi aletlerin ortaya çıkıp gelişmesiyle okur oranında daha da düşüş gerçekleşmiştir. Aile, okul ve en çok da edebiyat öğretmenlerinin bu konuda gençlere yol göstermesi gerekir. "Medyatik/teknolojik araçların kuşattığı bugünün evlerinde bırakınız sanat ve edebiyatı, çoklukla günlük sohbetin bile yeri kalmamıştır"(s.26). Edebiyata zira en çok gençlerin ihtiyaç duyduklarına ama yaptıkları birçok etkinliğin çevre tarafından küçük görülmesi, ailelerin sözel dersleri önemsememesi gencin edebiyat zevkini zamanla öldürdüğüne ve bir edebiyat dergisini çıkarmak isteyen gence ülkemizde pek gereken alakanın, ekonomik desteğin gösterilmediğini söyler. "Gençlere daima üretken ve iyi insan olmayı önerenler, onlara bir türlü yardımcı olamıyor ne yazık ki. Hemen her şehirdeki üniversitede Türkçe/Edebiyat bölümleri var buna karşılık pek çok şehirde edebiyat dergisi satılmıyor bile" (s.27). Gençleri tüketim kültürünün içinde varlığını devam ettiren nesnelere dönüştüren sistemi eleştirir. Öztürk, eserinin ikinci bölümünde "Öykü, Roman ve Tiyatro" başlığı ile karşılar okuyucusunu. Öykü, roman ve tiyatro gibi edebi türlerden metinleri inceleyen Öztürk; her metin edebiyatın içinde bocaladığı ve ele aldığı sorunları irdeleme açısından çok yönlü bir içeriğe sahiptir. Gramofon ve Yazı Makinası adlı öyküyle; matbaanın icadı ve teknolojinin hüküm çağı ile birlikte yazarların editör denetimi ve beğenisi kaygısıyla özgünlüklerini yitirmelerinden dem vurur. Muharrir adlı oyunda yazarların ekonomik kaygıları ve toplumun edebiyatı hor görmesi sonucu edebiyatın kaybettiği değeri irdeler "Tok da olsa karın, güdüktür edebiyatsız insan"(s.74). Seyrek Yağmur romanında bir kitapçının esnaf kültürü içinde var olma mücadelesini anlatır. Okuma oranımızdaki düşüşe ve edebiyata olan ilgisizliğimize Tanpınar'ın sözüyle acı gerçeğimizi gözler önüne serer; "Türkiye, evlatlarına kendisinden başka bir şeyle meşgul olma imkânını vermiyor"(s.69). Daha birçok edebi metni sorunlar açısından incelerken karşılaştırmalı edebiyattan da yararlanması anlatımına ayrı bir zenginlik kazandırır ve bu edebi eserleri

farklı açılardan ele almasıyla da okuyucusunun ufkunu açmaktadır. Yazarların var olma mücadelelerini eserleri üzerinden anlatıldığı görülür.

Kitaplar için; eser incelemelerini içeren bu bölümde kitapların dönem koşullarını yansıtmaları, bir edebi- tarihi kaynak niteliğinde olması ve Narsisizmin yazarların yaratıcılıkları, özgünlükleri açısından ne denli etkili olduğuna dikkat çeker. “Bu ülkede neden muharrir yetişmiyor?” Sorununa açıklık getirilmeye çalışılır. “Neden kitap okuyoruz, neden şiir okuyoruz?” Sorusuna; varlığımızı sıradanlıktan kurtarmak, hayatı farklı anlamlandırmak ve renksiz dünyamıza renk katmak için diye cevap verir Suut Kemal Yetkin” (s.23). Tespiti çok yerinde dünya ancak hayal gücünü sınırlarını aşmakla, farklı açılardan bakmakla çekilir hale gelir ve bunu edebiyat bize bütün çıplaklığıyla sunar.

Varlığı Yazı Olanlar adlı son bölümde Sait Faik, Sabahattin Ali, Refik Halit Karay, George Orwell ve şair Puşkin gibi isimlerin eserleri ile iktidar karşısında var olduklarına ve birçok sorunla karşılaşmalarına rağmen bu tutumlarını ömürleri boyunca sürdürdüklerine değinir. Refik Halit, İttihat Terakki döneminde Sinop’a Cumhuriyet döneminde ise Beyrut’a sürgün edilmesinden dolayı iktidarla olan ilişkisinde bir yumuşama sezilir: “Refik Halit, bundan sonra ölçülü diliyle yazan ve kalemiyle geçinen yazar kalmaya özen gösterir. 1942’de, gençleri uyaran yazısındaki “politikaya dair fikir yürütürken- fikir varsa şayet sağı solu kollamak, falsodan kaçınmak ve iş açmaktan çekinmek, her şeyden evvel, bir vicdan ve milli selamet kaygusudur” sözü, onun kendisine pahalıya mal olan deneyiminin ürünü olmalı”(s.119). Öztürk’ün eserinde birçok kez iktidar ve edebiyatın çatışmalarını eserler ve birçok yara almış yazarlar üzerinden geniş çapta irdelediği görülür.

Öztürk; öykü, roman ve tiyatro türlerini, gerek Türk edebiyatı gerekse de dünya edebiyatının yapı taşlarını oluşturan yazarları geniş bir perspektif ile inceler. Edebiyat dünyasındaki sorunlara ve sorunların işleyişine ışık tutar, bunun yanında edebiyatın bireysel ve toplumsal hayattaki işlevini de sorgular. Değınmeye çalıştığımız Öztürk’ün çalışmasının yanında okyanusta damla niteliğindedir. Hâlbuki bu tür çalışmaların önemi fark edilmeli ve bir edebi hazine niteliğinde olduğu gözlerden kaçmamalıdır.

* Muş Alparslan Üniversitesi/Sosyal Bilimler ve Türkçe Öğretmenliği Bölümü

SOPRANO BAS BARİTON

(kırlangıçlar kayardı ezanla)

ruhumun adı ruh değilken
ayak bileklerim değil dizim kanar
iken ben saçlarımı ıslatırken kuyu suyuyla
zaman yekpare kalın bir levhaydı
niagara'dan ve tüm yüceliklerden
varille adamlar atlardı

sonra büyüdüm ve çatladı pangea
briket örülü kuzey duvarı yıkıldı hanenin
yaprak bitleri yapıştı güne bakan yerlerimize
kaynamak, devinmek, inilemek
eklemlerimiz sancıyordu, ses kalınlaştı
durmadan durulurdu mevsim ortasında
önceyle sonra arasında ben şeffaf değilken
ince bir nakış vardı

(ruhum çıplak elleriyle bir adamı mesela)

bunları hep boşa hep sözler çıktı ağızımdan
boşa
çocukluğumu trabzon kıyılarında
bir yün tüccarı boğdu

Mustafa YILMAZ

ŞEHİRLER VE EDEBİYATIMIZ

Selim TUNÇBİLEK

Zaman zaman düşünürüm ne çok yanılgılarım var diye. Sizlerin yok mu? Herkes tarafından doğru kabul edilen tanım ve tasniflere karşı içimde hep bir kuşku duyarım. Her tasnifin kapsayıcı ve kuşatıcı olmaktan uzak, ayrıştırıcı olmasının getirdiği tedirginlik midir bu durum bilemiyorum.

Şehirlerle edebiyatımızın tarihi gelişimi arasında ciddi bir ilişki var mıdır bilemiyorum. Edebiyat tarihçilerimizin buna gerektiği kadar kafa yormadıklarını düşünüyorum. Daha açıkçası edebiyat tarihimizin bile yeterince kendimize has metotlarla kaleme alındığı görüşünde değilim. Edebiyat bir dilin macerası ise edebiyat tarihindeki durakların ve tasniflerin de ilgili dilin kendi macerasını doğru aksettirmesi gerekli değil mi? Bu konuda siyasal tasniflerin daha belirleyici faktör olduğunu görmek beni rahatsız ediyor. Edebiyatımıza bu çerçevede yaklaşımın anlatım tekniği açısından ortaya çıkan önceki farklılıkların göz ardı edildiği kaygısını kafamdan atamıyorum. Fuat Köprülü'nün oturttuğu genel hatların daha siyasal zeminin dışına çıkarılması lüzumlu imiş gibi gözüküyor bana.

Düşünceden hayata gidişi, hayattan düşünceye gidişe tercihi neden anlamakta zorlanıyorum. Bu düşüncemi nasıl ifade edeceğim konusunda açıkçası çok zorlanıyorum. Şunu söylemek belki mümkün; İslamiyet öncesi Türk edebiyatı denildiği döneme ilişkin eserlere özü itibarıyla metin açısından bakıldığında İstanbul'un etkisine kadar köklü bir farklılık görebilmek neredeyse zor. Dilin ve düşüncenin tabii macerası, sanki belirli coğrafi mekânlarla daha özdeş hale gelmiş hissi veriyor insana. İstanbul deyince sarayı, saray deyince aruzu hatırlamak kaçınılmaz hale geliyor. Ankara şehir olarak da

tam bir hece çağrışımı doğuruyor. Oysa Ankara daha köksüz hece ise bizim edebiyatımızda daha bozulmamış daha eski bir geleneği yansıtır. Belki halk geleneği Ankara'ya böyle bir yansımayı da aktarıyor olabilir. Aslında bana sorarsanız Ankara serbestliği ve dağınıklığı sembolize eden bir şehir gibi gözükür benim gözüme. Bursa duru bir hecedir. Konya Mesnevi ruhudur. Kerkük Hoyrattır. Taşkent, Buhara, Semerkant bilgeliktir, erdemdir kendini anlamadır. Turfan ilktir, yeniliktir. Ötüken varoluştur, anıttır, destandır. Ahlat, Malazgirt yorgunluğudur; duraktır, kapıdır, çıkıştır.

Milletler şehirlere birikimlerini yansıttıkları gibi şehirler de birikimlerini üzerlerinde yaşayan dillere, kültürlere, toplumlara yansıtıyorlar. Şehirlerimizin bize kattıklarını tespit etmeden birikimlerimizi tam olarak ortaya koyabileceğimiz inancında değilim. Bu yüzden edebiyat tarihçilerimizin biraz da dil coğrafya ilişkilerine yoğunlaşan dikkatlerinin ne denli hayatiyet taşıdığını söylemenin gereği var.

Çağatay lehçesi bana hep suların hayatımızı daha da canlı, diri, iri kıldığı bir coğrafyanın ve iklimin mirası gibi gelir. Aral, Hazar gölleri ile sayısız ırmakların akışını da içinde barındırır. Orada her dem yıkanmayı arınmak, dirilmek olarak görürüm.

Bizim yapmamız gereken tek bir şey olduğu gerçeği çıkıyor ortaya kuşatıcı olmak. Bütüncül bir dünya hayatı ve dili ile herkesi bütün güzellikleri ve farklılıkları ile kuşatmak ve kucaklamak.

Yanılgılarımı sizlerle paylaşmak sizlerin yanılmazlığına kapı aralamaz mı? Ne dersiniz?

YOKSULLUK İÇİMİZDE

Burhan KALE

Mustafa Kutlu, 20.Baskısı Dergâh Yayınları'ndan çıkmış olan "Yoksulluk İçimizde" adlı hikâye kitabında altı levhada on üç parçadan meydana getirdiği tek hikâye anlatıyor.

Umutsuz Bir Aşkın Münakaşasında Şükran'ın evlenmesi... Evlenme; bir kat, bir araba ve bir koca... Kocanın emtia arasında yer almasının insafsızlık olduğunun Süheyla da farkında... Gelinle damadın beklenmesi... Annesiyle Süheyla'nın ayakta dikilmesi... Süheyla'nın bedenlen salonda bulunması, ruhen değil... Müslüman olması nedeniyle işinden ve arkadaşlarından kopması, arkadaşlarının onun dünyasını kendi dünyaları için tehdit olarak görmelerini hissetmesi, nikâh merasiminin yapılması, o sırada Engin'in salona girmesi, bir hesaplaşma, Engin'in her anını mal biriktirmeye harcaması... Engin Süheyla için mevcut hayat şekliinden vazgeçecek mi? Yoksul ve temiz çocuk ancak çamura batmış, ayrı dünyaların insanları Engin ile Süheyla...

Her şey fani, değil mi? O fanilik anlatılıyor levhalarda. Zamanın üzerinde kalacak birkaç dalga boyu yakalanmaya çalışılıyor...

"Akasyalar Açar mı?" Levha I'de yer alıyor. İlk paragrafında tomurcuklarını ansızın patlatıvermiş akasya dalının geniş pencereden gülerek bakması, sonrasında yeşil yeşil uç vermiş yaprakçıkların şavkması ve yerli yersiz fingerdeşen serçeler... Derken koca, beton binanın abus çehresine, kirli, gri, isli duvarlarına neredeyse sürünecek kadar yanaşan incecik akasya dalı... Anlatım hikâyeden ziyade şiire yakın... Bu şiiri duyan, duyuran Süheyla... Herkes içinde şair... Şükran, Süheyla'nın arkadaşı, Süheyla'nın a'sını uzata uzata istediği makası alıp almadığı meçhul, aynı zamanda seslendiği Murtaza Efendi'nin hizmetli olduğu ve akasyanın çiçek açma ihtimali olan yerin iş yeri olduğu anlaşılmakta... Akasyalar evin bahçesinde çiçek açmaz ne de olsa...

Süheyla kim? Levha IV' de ortaya çıkması

bütün açıklığıyla ve aşk tadında... Hayatı her gün kazandığı yeni yalnızlıklarla zenginleştiren Süheyla'nın, bütüne oranla devede kulak kalan bir zenginleşmeye sahip olduğunu fark etmesi... Bu durumun yalnızlıklarını sevimlileştirmesinden başka bir şey değil *Tenhalık Basınca...*

Poğaçaların alındığı adamların, koca binaların önüne erkenden tüneyip ufaldıkça ufalan suratları ile engebeli arazileri andırması ve üç tekerlekli arabalarını bin yıllık diken diken sakalları ile itmeleri özgün ve etkileyici bir anlatım...

Engin ve sükût... Neden? Artık bir kelebeğin yumuşak kanatlarına bile dokunulamayacağından. O delişmen akasya dalına hiç bakılamayacağından. Hiçbir yere bakılamayacağından... *Şükran'ın demesine Engin nişanlanmış...*

Süheyla'nın, artık pencereye, pencere önünde sırtıp duran o densiz dala dönememesi... Gömülmeyen şeyin nasip olmayacağını bir *Ahlak Dersinden* öğrenmesi... Ne ki senden alınmıştır o senin hayrınadır. *İçindeki yoksulluğu hissediyor musun? İşte senin için en hayırlı vakit... Gönül eri garib olmaz... Hikâyenin insanı etkileyen yanları...*

Engin'in kara kuru bir kızla nişanlandığı haberini, kaşları cımbızla yoluna yoluna artık yok olmalı Şükran'dan öğrendikten sonrasında ruhunda fırtınalar kopan Süheyla, temeli yıkılan bir bina, ortadaki direği çekilen bir çadır misali iç dünyasında yoksulluğa ermesi... Şehrin büyük binaları, geniş caddeleri, vitrinlerin göz kamaştıran yanları, alış verişin, hatta işin Engin ile beraber uçup gitmesi Süheyla'nın dünyasından... Kanlıca sırtlarında küçük bir evin "*Sevgiler soyut değildir*" demesi yakın geçmişte... İnsanın değişik ruh hallerinde canlı cansız çevresinin onunla bir olması ve ruh halinin bizzat kendi olması muntazam hissettiriliyor okuyucuya...

Süheyla'nın, Engin'in mavi gözlerine dalması, enginlerde ümidini kaybederken birden bir ses ile dirilmesi "Hayyaalel felaaah..." Arzularından soyunması, hep öyle olduğu gibi yani... *Siyah Gemiler'e* binerek gitmesi ve Süheyla'nın hikâyesinin bitmesi... Bize göre bitmesi demek ki... Çünkü Engin, fevkalade zengin kara kuru kızla nişanlanmıştı ya...

Hayat tesadüflerle dolu... *Ahlak Dersindeki teneffüs ettiğin her nefeste seninle olan kaderle tesadüf çelişse de burada...* Yeniden Süheyla ile karşılaşması... Süheyla'nın dünyası, iç âleminin açılması... Engin'in nesine tutulduğunu öğrenmemiz, hayatın "indirimli satışlar"dan öte manaları olduğunu görmesi... "Burada hayat yok" deyip geçtiğimiz nice şeylerin ötesinde, Süheyla'nın hayatın bir imtihan olduğu gerçeği ile karşılaşması bizi de bu gerçekle baş başa bır...

Süheyla ile karşılaşan kim sorduğu *Engin de kaç gündür* sorusundan sonra pencereye dışarıya ışıkları parlayan siyah gemileri bazen çıkıp gitmek istediğini öğ... gitmenin mümkün olduğunu, Engin olmadığını, başka Engin söyleyen kim? Başka Enginler diyor ya Süheyla... Enginleri boş Kararsız Süheyla... Sana çay koy demek ki konuştuğu iç sesi duyar... Çıkarken de kek getiriyor kimse bir başka dünyanın varlığı yatışı ezanıyla beraber... Bir başı dünya işte... Valide Camisinin bozbulanık güne, Engin'in dönmesi... Rüzgârla bir da... varlığını, tam da bunun gibi böylesine bir sesle kendine geldiğini hatırlaması... "Hayyaalel felaaah..." ne demekti ki...

Levha III'ün *Mefruşat*'ının az, ancak derinlik içermesi... *İhtiras Enginleri*'nde yoksul bir mahalle, mahalleye uyum sağlamış ondan bir parça kendine gelmiş Engin'in babası, çocukların dilinde "Engin!.. Engin!.. Babası zengin..." nakaratı...

Engin ile Süheyla'nın aynı yerde çalışması... Engin'in zenginlik hayallerinin olması... *Kalbimin Dasitanı*'nda Süheyla'nın işten ayrılması, müdürün önüne bırakılan dilekçe ve istifa... Sonra gecenin gelip yavaşça odayı kaplaması, sobanın küçücük deliğinden sızan küçük ışığında, okumaya çalıştığı kitabın harflerinin gözükmemesi... Hayatının da görünmez olduğunu kavraması... Enginle olan dünyasının kaybolması, kendi dünyasının

kaybolmasıyla aynı olması bir yerde... Eşyanın da anlamını yitirmesine yol açması... Süheyla'nın sebepsiz gerçekte çok sebebi var tabii ki, ağlaması içinin derinliklerinde bir tele dokunması ve annesinden Kuran okumasını istemesi... Nasıl olup ta konuşabildiğine şaşması... Enginin nişanlandığı gün duyduğu hayyaalle felah'ın haydi kurtuluşa demek olduğunu birinden sorup öğrenmesi... Bu gecenin sabahında gidip işinden istifa etmesi...

Annesinin ısrarı ile Süheyla'nın bir sohbet programına katılması. Sohbetteki kadınların şık giyimleri ile birbirlerini süzmeleri... Süheyla'nın hayatını gözünün önünden geçirmesi... Sohbet hoca annenin dediği gibi sevdiği şeylerden vazgeçmesi... Yerlere kadar uzanan geniş mantosu, alnını çevreleyen uzun başörtüsü ve yüzündeki gülücük, gözlerindeki keyifli bakışla kendisine bu ne

başlarına *Müslüman oldum* diye Süheyla'yı hasta gibi görmesi ya mesafe koyup gitmeleri... tiği dünya ile kendi dünyası a kavraması, Engin'i ne kadar

Aşka gelip gerçeğe alnını hiçe satmaktır adı aşk/Döküp di aşk/Elinden şekkeri ayırğa yutmaktır adı aşk/Belâ yağmur Başını ona tutmaktır adı aşk/Bu r denizdir/Ona kendini atmaktır u Rûmî bil hakikat/Vücûdu fâni

ca, yeni yalnızlıklarla hayatının nmesi, bir kısım eşyalarından n'in gerçekte Engin'in ylemesi, Şükran'ın oğlanın gözü demesi... Şükran'ın içinin

kalabalığını habire boşaltması... Engin'den bahsetmesinin Süheyla'nın içinden kirli bir eşya çıkarmak olarak tarif edilmesi... Süheyla'nın Şükran'a, Engin'i bir daha görürsen Süheyla'nın *Müslüman olduğunu* söylemesini istemesi... Şükran'ın tepkisi ve birazdan Süheyla'nın eski hayatına ait ne varsa alıp gideceğini bilmesi...

Umutsuz Bir Aşkın Münakaşası, Süheyla anlatıyor. Şükran'ın düğünündeki haleti ruhiyesi, Şükran'ın bir emtia gibi koca alması, eski yani Müslüman olmasından önceki dünyasına ait arkadaşlarının kendisinden ve kendinin de onlardan uzaklaşması, başkalarının da bu kalabalıkta yalnız olabileceği ve onların da kendileri ile ne konuştuğunu fark etmemesi Süheyla'nın kaybı...

Süheyla'nın Müslüman olmasından dolayı çevresinden kopması ya da çevresinin ondan

uzaklaşması gerçeği ile karşılaşan okur hikâyeden, Süheyla'nın iş yerinden bakınca gördüğü bin yıllık dikensi sakalları ile arabalarını yiten adamlar gibi uzaklaşması... Bu iç kanama ile yüzleşebilen okurun ise yeniden eline alması hikâyeyi...

Süheyla'nın, annesinin haline acıması, buna sebep olduğu için üzülməsi, Engin ile olan konuşması, engini de Müslüman yapmaya çalışması, bir şarkı gibisin artık mısraları ile önüne düşen mısraların bir garip güzelliğine tutunması...

Levha II' de *Ahlak Dersi* ile kitaba adını veren *Yoksulluk İçimizde*; hayatımızı çevreleyen eşyanın yoksulluğun kaynağı olduğunu, "*Demek kirada oturuyorsunuz*" derken Engin'in ne kadar derinden yaralayıp hissettirmesi Süheyla'ya... Siyah Gemiler de ise hikâyesi bitmiş aslında Süheyla'nın... İçindeki zenginliğin farkına varması ne de olsa... O halde neden gemiler siyah?

Levha III' de *Mefruşat*, çevremize ördüğümüz duvar gerçekte... Amaç mutlu olmak ise neden sürekli örüyoruz... Gayri iradi ve gayri zihni... Hâlbuki eşyadan kurtuldukça kendimiz olacağız... Daha özgür olacağız... *İhtiras Enginleri*, Engin'in ihtirasının temelinde nasıl bir zihni geçmiş olduğunu gösterirken Engin'in bu mefruşattan kurtulmasının yani Süheyla'nın dediği gibi Müslüman olmasının ne kadar büyük bir azim ve iman gerektirdiğini göstermekte... Kalbimin Dasitanı'nda "Hayyaalel felaaah..." özüne Süheyla'nın ermesi, Müslüman olmanın şekilden öte öze ait yanı ile de dolması, Engin'i davet ettiği dünyayı kendisinin keşfetmesi...

Levha IV'te *Aşk*, Eşrefoğlu Rumi diliyle anlatılıyor... *Tenhalık Basınca*'da Şükran ile birlikte eski dünyaya ait mefruşattan ve fani aşkı temsil eden Engin'den Süheyla'nın vazgeçişini anlatılmakta...

Yoksulluk İçimizde; *Levhalar*dan meydana gelen bir ev... İçile, dışıyla... Bu evde altı odaya ait altı kapı var sanki... Odalardan birinde dört kısım yer alıyor; *Aşk*, *Tenhalık Basınca*, *Umutsuz Bir Aşkın Münakaşası* ve *Telaşın Manidar*... Odalardan ikisinde üçer kısım bulunuyor; *Ahlak Dersi*, *Yoksulluk İçimizde*, *Siyah Gemiler* ile *Mefruşat*, *İhtiras Enginleri*, *Kalbimin Dasitanı*... Birinde iki kısım; *es-Salatü hayrun mine'n-nevm* ile *Sözün Nihayeti* ve *Sevdanın Bidayeti*... Biri de bir kısım; *Akasyalar Açar mı?*

Ayrıca bağımsız bir de çatı var; *Levha VI*...

Adeta bir üçgen çizilmiş... Levha VI'ya tutunmuş olan *Umutsuz Bir Aşkın Münakaşası*... Tabanda *Akasyalar Açar mı?* ile *Sözün Nihayeti* ve *Sevdanın Bidayeti* var... Levhanın ilan kısımları ise arada kalan diğer hikâyeler; hepimiz gibi...

SABAHA KIYAMET VAR...

Bellek, ufka uzak
Yedi kuş; can, kan karışık,
İbrahim'e sıcak
Söğüt, rüzgârla hemhal
Toprak, hayata teşne
Aşk, çiçeğe uğrak,
Tohum meyveye

Kirpik, türbedar,
Gözbebeği, metfun
Yalnızlık hakikat
Islak yorgan farkındalık

Kayıp anahtar,
Kilitli avuç
Hayata tutkun nasır,
Gün, umuda nehir
Yüreğe cemre duygu,
Güvercine bigâne şehir

Akıl, gün ışığı,
İdrak karanlık yüzü mehtabın,
İrfan gün dönümü
Arif, çekiminde nazarın,
Mutluluk anı seyyale,
Hüzün sakini damarın

Ezan, saba makamında
Minare, kubbe kulağında
Hilal, sema hizasında,
Yıldızlar Mevlevi etrafında

Aşk, miraç
Çile, Burak
Ucu kırık kalemin ikameti,
Dikensi yanı çiçeğin
Cennet, şiire yakın,
Parlak bir yıldız kadar
Uyku derin,
Sabaha kıyamet var

Selçuk ŞAMİL

ÇAYDANLIK

Melike Çelik

Günün kızılığı pare pare yayılıyor Erciyes'in karlı tepelerine. Mart kapıdan baktırıyor, dillerde aynı terennüm. Günün en güzel saatleri... Ne gecenin canhıraş çığlıkları, ne sabahın mahmur bakışları var. Batan güneşin son bir huzmesi küçücük mutfak penceresinin iri delikli tülünden geçerek beni buluyor. Erzincan işlemesi bakır gövdem ısıl ısıl. Güneşin renkleriyle dans etmek, eteklerimde onun sıcaklığını, parıl parıl kızılığın her tonunu hissetmek beni nasıl da mesut ediyor. Yolun karşısındaki parkta oynayan çocuk sesleri bir rüyanın içinde kanat çırpma sebeb. Biliyorum, az sonra evin annesi gelecek ve yemek hazırlıklarına başlayacak. O gelmeden bu anın tadına sonuna kadar varmak istiyorum. Ne var ki az sonra güneş de elini eteğini çekiyor üzerimden ve tüm ihtişamımı kaybedip mutfaktaki görevime geri dönüyorum.

Evin annesi Kadriye Hanım geliyor telaşla. Bir çocuğunun yediğini diğeri, diğeri de yediğini öbürü yemese de hiç şaşırmasın bugün ne yemek yapsam diye. Elinin nizamı hiç şaşmaz. Kimi gün gelir her bir çocuğu için ayrı ayrı yemek koyar masaya. Bu topraklarda yemek her işin başıdır. Evin eri, çoluğu çocuğu karnını doyurmadan kapıdan dışarı bırakılmaz. Kocasını desen ne versen onu yer ama bugünkü telaşı başka.

Kadriye Hanım bir tarafta un kavururken, diğer eliyle gövdeyi hissimla kavrayıp içimi buz gibi suyla dolduruyor. Öfkesi büyük hareketlerinden belli. Pat küt diye kapanan dolap kapakları, şarıl şarıl akıtılan su... Son zamanlarda yüzü de hiç gülmez oldu. Derdi türlü bahane ile evin yolunu gecelere akıtan kocası.

Ah Musa ahhh, diye iç çekiyor. Eğer başka biri varsa eve parçaların gelsin, diyor hiddetle.

Musa Bey; müşfik, hoş sohbet bir adam. Bir çaya dayanamaz bir de sigaraya.

Kadriye Hanım'ın beddualarına dayanamayıp bir an önce fokurdamaya başlıyorum.

Bir köşede tavukları diden Kadriye Hanım, kaydığını görünce ocağı söndürüp, sen karışma, daha söyleyeceklerim var, der gibi ağzımın payını veriyor.

Ne çok dert, tasa görmüştüm bu evde. Geçim sıkıntısı, çocuk özlemi, akbaba akrabalar, çocukların hastalıkları, daha neler neler... Kadriye Hanım, eskidikçe evdeki tüm eşyaları değiştirmişti de bir bana kıyamamıştı. Arada bir kalaylanmam için gönderir, içimi dışımı parlattırırdı da vazgeçmezdi benden. Ben de sıradan bir çaydanlık değildim şunun şurasında. Üstü altından büyük kaç çaydanlık vardı ki şu memlekette. Musa Bey çaya sevdalı, Kadriye Hanım'ın ise ocakta çayı hiç bitmezdi. Çay biterse söz biter, muhabbet biter diye korkardı.

Zırrrr...

Aniden çalan telefonun sesi ile irkildim.

"Evet, abba bu gece de gelmeyecekmiş.

Sayım varmış. Öyle dedi."

"..."

"Yok, abba, tanımıyor musun Musa'yı?

Öyle şey yapmaz. Gençken ne kadınlar koştu da peşinden hiç birine dönüp bakmadı."

"..."

"Tamam abba. Kapatıyorum şimdi.

Çocuklar gelecek, yemek hazırlıyorum."

Kadriye Hanım çorbayı koyunca ocağa, Arabaşının hamurunu dökmeye başladı. Kocasını yapmaz mıydı gerçekten? Yoksa o da annesinin kaderini mi yaşayacaktı? Daha çok küçükken babası da çekip gitmişti başka bir kadına. İşte o zaman evin erkeği Kadriye Hanım olmuştu. Ve işte o zaman öğrenmişti kimseye güvenemeyeceğini.

Kadriye Hanım, iyiydi hoştu da dili zehir saçardı çoğu zaman. Yüreğini temiz tutmak için dilini kirletenlerdendi. Sözleri zihninde demlenmeden çıkardı ağzından. Çayın iyisi

yalnızca hasat zamanı toplanmasıyla olmazdı elbet. Kullanılan suyu, demleme sırasındaki özen, demleme süresine riayet ve tabi bardağın ince bellisi ile ahenkli bir ayın ürünüydü iyi çay. Tıpkı insan gibi! Mayan ne kadar iyi olursa olsun gezdiği topraklar gül kokmalı ki sen de gül kokasın. Ne kadar nazik olursan o kadar nezaket görürsün. Sözün yeteri vakit demlenirse özün o kadar doğru bilinir. Düşüncelerin ne kadar incelirse zekân o denli beğenilir. Kadriye Hanım çayın iyisinden anlardı da çay gibi olmayı akıl edemezdi bir türlü.

Yıllarca saçımı süpürge ettim, her şeyi dört dörtlük önüne serdim. Bunları görmeyecek kadar kör değildir herhalde, diyerek tekrar söylenmeye başladı. Başkalarına inkâr etse de içindeki kurt her bir uzvunu kemirmeye devam ediyor, kanser hücresi gibi tüm bedenini sarmaya çalışıyordu. Şüphelerinde haksız da sayılmazdı. Musa Bey son zamanlarda pek süslenmeye başlamıştı. Yıllardır dokunmadığı bıyığını da bir çırpıda kesmiş, gür bıyıklarının gitmesiyle etli, geniş yüzü aydınlanmış; iri, kara gözleri daha da belirginleşerek hayattan daha çok beklentisi olduğunu haykırır gibi suratının ortasında parlamışlardı.

Musa Bey hoyrat bir adam değildi. Yıllar önce mahalledeki çocuklar bakkalda etrafını sarıp dondurma istediklerinde, son parasıyla çocukları sevindirip eve boş dönecek bir yüreğe sahipti. Şimdi nasıl olur da böyle bir adam, karısını ve çocuklarını dipsiz bir üzüntüye gark edebiliyordu; anlayamıyordum.

Bir yandan Kadriye Hanım'a üzülen ama daha çok, en saadetli vakitlerini dahi gereksiz lakırdılarıyla israf edip Musa Bey'in sabrının ayarlarıyla oynadığı için içten içe kızıyordum. Diğer yandan Musa Bey'e tarifi mümkün olmayan bir muhabbet besliyor fakat keyfi arzuları için en sevdiklerini yakıp yıkan bir adamın bu muhabbeti hak edip etmediğini sorguluyordum. Birine yapılmış haksız muamele hepimize yapılmış sayılmaz mıydı? Peki, ömrü boyunca iyilikten ayrılmayan bir adamı tek hatasında acımasızca yargılayıp tüm gemileri yakmak adil miydi? Ben bu hikâyenin neresindeydim?

Bir şeyi çok iyi biliyordum. Kadriye Hanım ele güne rezil olmamak için bu yaştan sonra boşanmayı istemeyecekti. İşte bu yüzden kocasının karşısında gururu ezilmesin diye bu

konuyu asla konuşmayacak, kendisini aldatıp aldatmadığını dahi soramayacaktı. Ve belki de ilk kez en haklı olduğu konuda sessizliğin acı çığlıklarına hapsedecekti kendisini.

Ya ben? İnsanoğlunun güvensiz, acımasız ve çıkarıcı tohumları buraya da düşmüştü bir kere. Nasıl aynı tatta çay demler, aynı muhabbetle ikram edebilirdim ki artık? Kadriye Hanım'ın her yutkunmasında çayım biraz daha acı çalmaz mıydı? Musa Bey'e her baktığımda iyi insan üzerine bütün değer yargılarım alt üst olmaz mıydı? Onlar sessizce eski günlerdeki gibi yaşama rolünü üstlenirken ben dipsiz bir kuyuda kafamdaki gelgitlerle boğuşacaktım. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı farkındayım. Yanıtını bulamadığım sorular, haklı ile haksızın iç içe geçtiği girift bulmacalar... Gövdem aylarca güneşe maruz kalmış gibi, susuzluktan çatladı çatlayacak. Ömrüm boyunca hiç bu kadar gerildiğimi hatırlamıyorum. Zaman tuz buz, dışarıdaki tüm sesler susmuş. Kafamda aynı cümle tekrarlayıp duruyor: *"Şüphesiz biz emaneti göklere, yere ve dağlara sunduk da onlar bunu yüklenmekten kaçındılar ve ondan korkuya kapıldılar. Onu insan yükledi. Şüphesiz o çok zalimdir, çok cahildir."* (Ahzab, 72)

Biraz önce ateş basıp gerinen bedenimin, ince ince üşüdüğünü hissediyorum şimdi. Derin bir sızı var bakır yaldızlarımda. Hülbüğümün hemen dibinden aşağıya doğru ılık ılık akan ıslaklık, şimdi buz kesen gövdeme ürperti veriyor her adımında. İçimde kaynamış ve soğumaya durmuş suyun bedenimde açılan çatlaktan kaçışı yalnız gövdemi değil ruhumu da hafifletiyor sanki. Az sonra ikinci ve üçüncü çatlaklar da gedikler açıyor bedenimde. Ve ilk kez ışığı tam kalbimde hissediyorum. İlk kez aydınlığa kavuşuyor her bir zerrem. Yolculuğumun varış noktasına ulaşıyorum. Eşyanın hakikatinden gerçek hakikate giden yolun sonundayım. Tüm yüklerimi insanoğluna bırakıyorum. Giderken bilmekle kavramak arasındaki farka ilk kez eriyorum. İnsan zalimdir!

13.04.2017

YASTIK

Fatma DAĞLI

Yaşlı ve solgun yüzüme gülümseyerek
göz kırıyor Melek...

Köklerimden ayırırlarken beni ilk sessiz
çığlıklarımı atıyorum. O an anlıyorum: "Sükût"
kaderim...

İte kaka bindirildiğim eski bir kamyon
kasasında korku dolu gözlerle etrafımı
seyrediyorum. Teybin sesi sonuna kadar
açılmış. "Bir garip yolcuym hayat yolunda"
çalıyor. Nereye gidiyorum?

Pazar yerinde üç beş kuruşa satıyorlar
beni. Susuyorum...

Yeni evin hanımı yüzünü buruşturarak:
"Pek de kirliymiş, çok işimiz var" diyor.
O geceyi kömürlükte geçiriyorum. Yapayalnız
ve çaresiz...

Ertesi gün dere kenarına götürüp
genişçe bir kütüğün üzerine oturtular beni.
Gece hayli üşümüştüm, güneşin sıcaklığı
iliklerime kadar işlemiş, içim geçer gibi
olmuştu. Derken iki el uzandı üzerime. Ne
olduğunu anlamadan kendimi buz gibi suyun
içinde buldum. Dişlerimin takırtısını bir tek ben
mi duyuyordum? Sonra saçlarımdan tutup
kaynar kayalara çarptılar ıslak bedenimi.
"Yandım Allah" demeye kalmadan yediğim
kötelerin acısını hissettim her zerremde.
Tokuşlar peş peşe indikçe acıdan
köpürüyordum. Elim ayağım tutmuyordu artık.
Teslim olmuşum çaresizce.

Şu hiç dinmeyen baş ağrılarım var ya
işte o günlerden kalma. Neyse...

Gözlerimi açtığımda incecik ve sert bir
zeminin üzerinde iki büklüm sallanırken
buldum kendimi. Yerden hayli yüksekçeydi.
Düşmemek için hiç hareket etmedim. Hoş
kırıdayacak halim de yoktu zaten. Gecelerin
ayazında, gündüzlerin rüzgârında püskül
püskül savruldu kıvrıcık saçlarım. Büyükhanım
bir seher vakti kucaklayıverdi beni ve indirdi

yere. Her yanıml tutulmuştu. Derin bir iç
çektim. Nefes alışım ile birlikte bir ses duydum
havada:

"Vıjjjjjjjttt..."

"Ya Hakkk!" Ensem yarıldı sandım.

Bir daha...

"Vıjjjjjjjttt..."

Gövdem ikiye bölündü galiba...

Bir daha, bir daha, bir daha....

Her değnek darbesiyle kabardıkça
kabarıyordum. Sonra dört bir yanımdan
çekiştirdiler, didikleyle didikleyle lime lime
ettiler bedenimi. Tel tel ayrılmış, yediğim
darbelere dayanacak gücüm kalmamıştı. Bir
ara kendimden geçmişim. Uyandığımda
büyükhanım konuşuyordu:

"Yünler güzel çırpılmış."

"Yünler? Ben yün müydüm? İyi de
annem beni kınalı kuzum diye severdi..."

Beyaz bir kılıfın içine doldurdular beni.
Ağzımı dikip üstüme işlemeli bir yüz geçirdiler.
Adıma da yastık dediler. Uzun süre yatak
odasındaki yüklükte bekledim. Karanlıklar
içinde sessiz sedasız... Esaret dedikleri şey gün
ışığına, ılgıt ılgıt esen rüzgârlara, dağ
kekiklerinin kokusuna, çingirak seslerine
hasret kalmakmış meğer.

Düşünmek için çok zamanım olmuştu.
Neydim, nereden gelmişim, bunca acıyı
neden çekmişim?

Derken bir gün davul ve zurnalar
eşliğinde diğer eşyalarla birlikte çeyiz
kamyonuna yüklenerken yeni evime doğru
yolculuğa çıktım. Yıllarca sevda sözcükleri
dinledim. Gülümseyen yüzlere dokundum.
Ninnilere eşlik ettim. Ne sırlara vâkıf oldum.

Zaman su gibi akıyor, hayat bildiğini
okuyordu. Sonunda mutlulukları hiç
bitmeyecek sandığım bu ocağa da ateş düştü.
Nazlı gelinin gül yüzü soldu. Şen kahkahalar
yerini sessiz hıçkırıklara bıraktı. Dualar

duydum kara gecelerin ıssızlığında. Tuzlu sular damladı yüreğime. “Ölüm bizi ayırana dek” diyenlerin nasıl yabancılaştıklarına şahit oldum.

Yol ayrımı...

Nazlı gelin anneliğine tutundu.
“Melek” dedi ve sustu. Ben de sustum...

Yıllarca Melek’i uyuttum sessiz ninnilerimle. Sadece dizlerime yatınca, başını göğsüme dayayınca “baba” diyebilirdi ama sesini kendisi bile duymazdı. Ne zaman hayallerinde yaşattığı, yüzünü bile hatırlamadığı bu adamı soracak olsa annesinin yüzünde kara gölgeler dolaşır, ıslak bakışları boşluğa asılır kalırdı. Bunu bilir, bilir de dilinin ucuna gelen sözcükleri yutkunurdu çaresizce. Melek sustu. Ben de sustum...

Küçük kızın hıçkırıklarını gizlemek için başını altıma saklaması kadar acı veren bir şey olmazdı. Minicik elleriyle beni yüzüne öyle bir bastırırdı ki kederini ruhumun ta derinliklerinde hissederdim.

Zamanla hasreti öfkeye dönüştü Melek’in. Akşamüstleri elleri dolu filelerle işten dönen babaları, kollarını açarak koşan çocukları görmemek için oyununu yarıda bırakır, tek odalı evlerinin perdelerini iyice kapatır, içindeki koca boşluğu doldurmak için bana sınıksı sarılırdı.

Bir çocuğun karın gurultularını dinlemek ve hiçbir şey yapamamak...

Sustum...

Bazı geceler beni hırısından yumruklar, yumruklar, yumruklar sonra halsizce düşüverirdi kucağıma. İşte o anlarda ellerimi uzatabilmeyi, kumral saçlarını okşayabilmeyi ne çok isterdim.

Yapamadım...

Ve büyüdü Melek. Çeyizine yastıklar hazırlandı. Ama yün değil onlar. Kanaviçe işlemeleri de yok onların, öyle hazır nevresimler giyiniyorlar işte...

Ah, benim vefalı kızım. Kimsenin bana dokunmasına izin vermedi. İlk günkü elbisemle oturuyorum evinin başköşesinde.

İçimde bize dair sakladığım hatıralarla ben de göz kırpyorum ona...

HAKİKAT

Asıl büyük felâketler
Yüreklerde kopar
Savrulur gider insan
Meçhûle kadar!..

Ne geçen zaman geri gelir
Ne de aşklar
Her birey yaşlılıkta
Anılarıyla yaşar!..

Duru ve çıplaktır
Aslında hakikat
Gülümseyip dururken
Güllerin arasında memât!..

GELİNCİK ÇİÇEĞİSİN

B/eşiğine uzandın hayatın
Gurbet kokuyor bakışların

Hayat büsbütün kirlenmişken
Günahını çıkartamaz şiir

Kıyısında dolaşırken ölümün
Gecenin matemine karışır hüznün

Gelincik çiçeği gibisin ey yâr
Korkar oldum seni sevmekten

Sen ki gözyaşlarını içine akıtırısın
Acılarına yurt olur yufka yüreğim...

Hızır İrfan ÖNDER

HÜRRİYET

- Dedem Salih DEMİRCİOĞLU ve ömrü cezaevinde geçmiş bütün kader mahkumlarına....

Emine ÇOBAN

Nerden başlayacağımı ya da tam olarak ne yazacağımı bilmiyorum. Belki de bu işe hiç kalkışmamalıydım ama kafamda birleşen kelimeler ısrarla bunu yazmamı söylüyor. Hani her öykü kelimelerin evliliklerinden oluşur ya benim kelimelerim de adeta bizi evlendir diye yalvarıyor diyebilirim. Aslında ilk kelimedden sonra her şey sanki fitilinin ateşlenmesini bekleyen bir dinamit hızında geliyor ama önemli olan fitili ateşleyecek güçte bir ateş yakmak sanırım. Her neyse yeterince aydınlandıysak ben ilk kibriti yakıyorum...

Gözlerini sımsıkı kapattı ve elindeki mektubu sanki onu yok etmeye çalışan bir sihirbaz edasıyla avucunda yuvarladı. Sıktı, sıktı ama mektup hala oradaydı içindeki kelimelerin ağırlığı insanın göğsüne oturmuş bir öküzden daha fazla baskı yaparcasına işliyordu beynine. Bir kâğıt parçası ne kadar ağır olabilirdi ki? Ağırdu işte; gözlerine baskı yapan gözyaşları kadar, boğazında takılıp kalan yumru kadar, beyninde zonklayan düşünceler kadar ağırdı.

Ne ağladı ne de yaşam belirtisi gösterdi, koğuşun ortasında öylece durdu ve ağır kelimeleriyle bakıştı. Şimdiye dek aldığı acı mektuplarını sıralıyordu beyninde. Babasının öldüğünü haykıran mektup, ilk bebeğinin umut ışığım dediği oğlunun daha doğum haberini almadan ölüm haberini aldığı mektup ama hayır hiçbirinin kelimeleri bu kadar ağır değildi.

Mektupta ne yazdığını bilmiyorum, aslına bakarsanız hiç kimse bilmiyor. O mektup o gün ilginç bir şekilde kahramanın elinde kayboldu, tıpkı bir sihirbazın mendili kaybetmesi gibi...

O gece gökyüzünü özlediğini iliklerine kadar hissetti. Koğuşun küflü tavanı yerine yıldızlı gökyüzü ve hafif bahar esintisi olduğunu varsaydı aklınca, yanağından süzülen tuzlu gözyaşlarına engel olmadı, yıllardır biri görececek korkusuyla hiç ağlayamamıştı ama bu gece göz pınarlarından kopup gelen ılık damlaların ruhuna işlemesine

kirli düşünceleri yıkamasına izin verdi. Nasıl olsa burada onu kimse göremezdi. Bir anda çocukken annesinin “neyi çok sevip değerini bilmezsen tanrı ilk onu alır elinden” deyişi geldi aklına. O çok sevdiği hürriyetinin kıymetini hiç bilmemişti. Yanlış adamlara dostum deyip dostluğun kıymetini bilmemişti. Sevdiği kadına bir gün olsun seviyorum demeyip aşkın kıymetini bilmemişti. Bir an içinden anne diye bağırarak geldi; “Anne, bu hayat bana hiç adil davranmıyor.” ama bir yandan da biliyordu hayatın nasıl davranırsa ona öyle davrandığını, bilmek de istemiyordu artık. Bildiği her şey ağır gelmeye başlamıştı. Kırk yılda edindiği tecrübeler bir Akupunktur iğnesi gibi sinirlerini yokluyordu. Yorgun gözyaşları kirli gömleğinin yakasında birikmişti. Ne çok ağlayamamıştı şimdiye kadar. Erkek adam ağlamaz diye diye duygusuz bir psikopata dönüşmüştü yıllar içinde ve şu an biraz da ağlayamadıklarına ağlıyordu. Bütün kederlerin şerefine kaynıyordu damlalar göz pınarlarından.

Ne çok şeye sahibiz de aslında kıymetini bilmiyoruz di mi? Sonra sahip olduklarımız bir bir elimizden kayarken oyuncağı alınmış bir bebek gibi ağlıyoruz. Tanrı boşuna tokatlamıyor bizi, verdiklerinin kıymetini asla bilmiyoruz. Kafamda kurduğum bu adama sinirleniyorum bu yüzden. Kendi hatalarının bedelini başkaları ödemeli miydi?

O mektup bir İsa olmuştu ona her şeyin üzerine çizgi çekip milattan sonrasını yaşamaya ant içti kendi kendine. İşe önce kırdıklarından başlayacaktı ve kırgınlık deyince de aklına Cemilesi geliyordu. Gardiyandan bir kâğıt istedi ve yazdı, hayatında ilk defa bir mektuba Cemilem diye başladı, kalbinde ona dair ne varsa yazdı hüznün bir diğer karşılığı olan can yoldaşına. Mektubunu katlayıp zarfa koyarken aklında yalnızca Hürriyeti vardı bir türlü kavuşamadığı Hürriyeti ve doya doya sarılamadığı Cemilesi.

Yıllar yılı ne bir karısı olduğu ne de baba olduğu gelmemiştir aklına ne çok ihmal etmişti onları. Göğsünde biriken sızıyı yeni yeni hissetmeye başlamıştı ve o yeni anlamıştı baba olduğunu.

Mektubuna cevap gelmedi uzunca bir süre. Cemileden umudunu kesip hürriyetine kavuşma hayalleri kurmaya başladı en sonunda. Hayat da garip işte tam Cemileden umut kesersin Cemile sana umut bağlar. Gardiyan mektubu nasırlı ellerine tutuşturduğu zaman nerden bilirdi ki koca bir dünyanın sitemini avuçlarına aldığı. Tuzlu gözyaşları mürekkebi silene kadar okudu mektubu. Bir mektup altüst etmişti zaten onu şimdi ise bir mektup yakmıştı taa evvelden kor olmuş gönlünü.

O gece ve ömrünün kalan diğer gecelerinde bir kez bile kırpmadı gözünü. Hürriyet, Cemilesi ve çok özlediği yıldızlar döndü durdu dimağında. Yine öyle uykusuz bir gecede sonsuza yumdu gözlerini elinde bir parça kâğıt ve üzerinde sarf edemediği son sözleri "Hürriyet koyun adını"...

Ölümünden on yıl sonra gittim cezaevine, onun öncesinde kızgındım ona. Arşivden son mektuplarını bulup elime verdiklerinde kendime neden buradasın diye sordum? Neden ölü bir adamı tekrar canlandırıyorusun? Uzunca bir süre açıp açmamakta kararsız kaldım ama sonunda bütün mektuplarla tek tek yüzleştim.

Yazmak çok sonra geldi aklıma zira başka türlü içimde oturmuş yumruyu yok edemezdim. Son cümleye kadar her şey mükemmeldi ta ki onun son sözlerini birde kendi ellerimle yazana kadar. "Hürriyet koyun adını" bu cümle öyle çok yankılandı ki kafamda delirdiğimi bile düşündüm ama yok bunlar benim kendisini tanımama bile izin vermeyen babamın hayatıma yaptığı ilk ve en büyük müdahalenin bende yarattığı etki sadece. Cezaevinin küflü duvarları arasında kanser onu bizden almadan önce son düşündüğü şeyin daha yeni doğmuş minik kızına ne isim koyacağı olduğunu bilmek ve o ilgili kızın ben olduğumu bilmek... Bazen sadece neden o mektupları aldım ki diyorum. Annem son nefesini verene dek neden bana bu ismi koyduğunu söylememiştir şimdi neden geçmişin yaralarını deşiyordum ki, neden kabuk bağlamış bir yarayı tekrar kanatıyorum? Annemi daha iyi anlıyorum, sırları var diye küserdim ona ama beni kanatmamak içinmiş bütün sırları. Sanırım tam da bu anda büyüyorsun, anneni anlamaya başladığında.

Babamı hiçbir zaman merak etmedim ama bazen, özellikle de evde kimse yokken, eski aile albümünü açıp bıyıklı her adama baba gözüyle bakardım. Genelde yakışıklı ve heybetli adamları sahiplenirdim, çocuk aklı işte. Sonra liseye geçtim ve bir kader mahkûmunun kızı olduğumu en acı şekilde anladım artık babam ne o heybetli adamdı gözümde ne de şefkatle gülümsüyordu bana. Sınıfta kimin eşyası kaybolursa bana yavaşça kayan gözler, öğretmenlerimin gözünde oluşan o saçma "sana acıyorum" bakışları. Hepsı ölmüş babasından nefret eden bir kız yarattı içimde. Asla öldüremedim o kızı ve o kız babasını hiç sevemedi. On yıl boyunca adını bile anmadan, rüyalarımı onu görmeyi yasaklayarak yaşadım. Ama bugün bu satırları ona adanmışken içimde kabaran pişmanlığı bastıramıyorken, onun ellerini başıma koyup okşayışını, arefe günleri bütün babalar gibi onunda beni alıp çarşıya götürüşünü, bayramda ilk elini öptüğümün o olduğunu yarım yamalak hayal etmeye çalışırken onu inkâr etmem ne mümkün. İnsan görmediği birini özleyemez ya ben şu yaşıma kadar yaşadığım her saniyeyi onu özleyerek geçiririm ve ben Hürriyet babamın en büyük hayali, son sözleriyim.

BAĞ

Dostluk için savaştık
Aynı bağın gülü olmak
Bizi bağlar el ele
Bu bağda
Gülü sevip dikeninden bezmek
Her âdem oğlunun bahtıdır elbet
Sevgi
Düştüğü zaman tutmaktır savaş arkadaşını
Çekip çıkarmaktır
Mahşer denilen karanlığın içinden
Gitmek
Mecburidir bazen
Bize düşen ilelebet
Düşene yardım etmek

Kurtuluş ÇELEBİ

ŞAPKAMIZLA BİLE

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Kavgamız var!

Kiminle nerede ne için yaptığımızı bilemesek de. Haykırmamak da yüreklice her şeyi açıkça, serbestçe söyleyemesek de sözlerimizi, kavgamız var. Kime, neye, neden karşı olduğumuzu bilemediğimiz kavgalar.

Kendimizi sevmeyi unuttuk. Ve şiirler gecede mahkûm kaldı. Tükenen sevgiler yitirilen güzelliklere eşdeğerdi. Ne sevgililerimizi bulabildik ne de şiirlerimizi kurtarabildik. Aslında bunu kendimize itiraf edemesek de özümüzle de kavgalıydık. Kendimizden sıyrılmayı başaramadığımız için özümüze dönmekle dönmemenin kararsızlık eşliğinde beklediğimiz için kavgaları hak görüyoruz üstümüze.

Narsistlikle kendimizi sevmeyi birbirine karıştırdık. Ve narsistlik bile bir kavgaydı. Her gün kendimizi kendimize biraz daha saplayamadığımız için, güvensizliğimizin görüleceği korkusunu taşıdığımız için, kavga ediyoruz kendimizle. Maskeler var yüzümüzde ve maskeyle kavgalıyız. Bizi daha iyi saklamadığı için. "Ya korkumuzu, zavıflığımızı gösterirse" kaygısını güdere, bizim istemediğimiz hiçbir şeyi yapmayacak olan maskelerle didişiyoruz.

Aynalarla da kavgalıyız. Neden o bizi seyrederken biz onu seyredelemiyoruz. Sanki içimizi içimizin de daha içini görüyor. Bunu bir şekilde hissediyoruz çünkü bizim göz bebeklerimizin Yansıması saydığımız kendi göz çukurlarından sadece fiziğimizi değil ruhumuzu da kopyaladığını hissediyoruz. Bunca uğraşıp herkesten sakladığımız her şeyi bilerek bize bakıyor oluşu bile kavgamız için yeter sebep. Ama bu kavganın kazananı yok silahlarımız eşit güçlerimiz. Bu bizi daha da sinirlendirse de kazanacağımız tek zafer elimizi parçalama uğruna onu parçalamak. Fakat elimizin kesiklerinden kan sızıyorken aynanın kesiklerinden onlarca ben sızıyor. Kavgamız açılan cephe sayısıyla orantılı büyüyor.

Kavga ediyoruz geceyle. Neden bize huzur vermiyor? Neden günahlarımızı örtmüyor? Neden bizi sevmiyor? Neden damıtılmış ilhamlarını bize de sunmuyor? Yıldızlar neden daha iyi parlamıyor? Ay, habire neden şekil değiştiriyor? Neden, neden, neden?.. Neden yerini sabahla kavga dahi etmeden değiştiriyor? Neden böylesine çabuk teslim oluyor?

Kavgalıyız gündüzle; ışıkları gözlerimizi alıyor. Bizi bizimle bırakmıyor. Bizi meşgul ediyor. Gündüzün çalışmak bizi yoruyor. Sabah gördükleri bizi sıkıyor. Neden sabahlar sabah oluyor?

Ruhumuzla da didişiyoruz. "Asi ol" diyoruz duruluyor. "Hadi sakinleş" diyoruz, deliriyor. Suç işliyoruz, vicdanın bam teline dokunuyor. Oysa biz istemiyoruz. Neden içinin kıpır kıpır olduğu vakitler bizim hasta olduğumuz zamanlara denk geliyor? Olmuyor, olmuyor, olmuyor!.. Hep bizim istediğimiz gibi olmalı her şey; neden olmuyor?

Evet, kavga ediyoruz: Sokakta bağırıcıları için evde bizi rahatsız eden çocuklarla, bir türlü düşmeyen telefonla, geçerken kolumuzu taktığımız kapıyla, üstten bir şeyler silkeleyen komşuyla, görmediğimizden çarptığımız dolap kapağıyla, bizi bizden edenlerle, bizi bize yöneltenlerle, doğayı sevenlerle, kentleri kuranlarla... Esarete mahkûm yüreklerimize inat özgür olanlarla... Bizler hayata okkalı küfürler savururken dolu dolu yaşayanlarla... Kör hedefleri 12'den vurabildiklerimizle, iskaladıklarımızla; yaptıklarımızla, yapamadıklarımızla...

İncir kabuğunu doldurmayacak döküntüler arasında, anlamsızlıklarını kendimize bile itiraf edemeden, cehennemin dibine bir inat ve ısrarla kavgamızı sürdürüyoruz. Başkalarının iştirakine lüzum yok, biz kavga etmek adına kendimize yetiyor, her gözün üstüne mutlaka bir "kaş" çiziyoruz.

Ve bunca tanımsız kavgayı hala; kiminle, nerede, niçin yaptığımızı bilmeden sürdürüyoruz.

Acemî Kalemler

Yazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı

www.sivrvaktidergisi.com

Sahibi : Sevilay Tunçbilek

Emine Çoban - Melike Çelik

satış : www.kitap-evi.com

G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek

Z. Meral Konşuk İvecan

Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık

Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Abone Bedeli: 60TL. Kurum:100TL

Her ayın birinde abonedeviz.